

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 3. januarja 2019 - Leto XXIX, št. 1

stran 2

»Tau priznanje je nej samo za mene«

MOLITEV ZA MIR NA TROMEJI
stran 6

BILI SMO V LJUBLJANI
stran 7

NAJNOVEJŠA ZBIRKA PRIPOVEDI PRVIČ PREDSTAVLJENA
stran 8

Vsakšomi dobro spadne

Vsakšomi dobro spadne, če drugi vpamet vzemejo, cenijo njegovo delo. Ešče baukše, če tau delo priznajo tó. Pa tau ne priznajo samo z rečami ali s tejm, ka pohvalijo človöka, steri se trüdi, steri proba več napraviti kak povprečje, kak drugi lidgé. Liki priznajo s priznanjom, z nagrado, z diplomo, se pravi na takšnofele formo, stero drugi tó leko vidijo ali o tom štejo. Vej pa veseldje je vekšo, če ga leko deliš z drugimi, sploj pa s takšnimi, steri te majo radi.

Človek se veseli, če kakšen prejdjen dobi priznanje (kitüntetés), vej pa tau pomejni, ka ne priznajo samo njega, liki delo tiste organizacije, stero vodi. Tau, ka je predsednik DSS daubo visiko državno priznanje (állami kitüntetés), tau tó pomejni, ka se priznava delo slovenske skupnosti, Slovincov na Vogrskom. Njega so (vküper s predsednikom ZSM) že pred lejti predlagali za priznanje »Za narodnosti«, dapa te so dobili odgovor, ka prej predsedniki, steri tau majo za svojo delo pa so za tau plačani, toga priznanja pa vcuj denarno nagrado ne morejo dobiti. Tak vögleda, ka so se zdaj premislili, vej so pa lani decembra trgé predsedniki narodnostnih samouprav dobili tau priznanje. Pa tau je tak prav, vej pa drugi lidgé, steri dobivajo visika državna ali vladna priznanja, največkrat tó za tau dobijo, ka delajo, za ka so plačani. Zakoj bi te mogle narodnosti izjeme biti?

Najbole se pa človek veseli, gda kakšno priznanje dobijo prausni lidgé, steri tisto, ka delajo za svojo skupnost, rejsan delajo z dobre volé. Delajo zatok, ka nji tau veseli, ka za tau majo frajt pa zavolo tauga aldüjejo dosta svojoga časa pa energije. Pa za tau ne čakajo nikšoga plačila nej, dojde njim, če so zadovoljni z njimi, če je tü ali tam povalijo.

Dapa zatok pri tej lidaj vidimo najbole, kak se veselijo, gda je pozovejo na oder (színpad) ali pred kakšni plenum pa njim prejkdajo kašno odlikovanje. Vidimo, ka so srečni, dapa malo njim je nerodno (kellemetlen) tó stati pred telkšimi lidami pa poslušati, kak lepau gučijo od nji, od njenoga žitka. Vej pa oni vse tau, ka delajo prostovoljno, ne delajo zatok, znajo povedati, gda je kakšen novinar pita.

Pa dunk tak mislim, ka je trno dobro, če nam prausni lidgé tó na pamet pridejo, gda trbej predlagati koga za kakšno priznanje ali odlikovanje. Prvo kak prvo, njim tó dobro spadne, če je prštímajo, drugo kak drugo, prejdnji tó ne morejo uspešni (sikerés) biti brezi prausni lidaj.

Marijana Sukič

Martin Ropoš je daubo visiko državno priznanje »Za narodnosti«

»Tau priznanje je nej samo za mene«

Konec preminaučoga leta (17. decembra) so v Budimpešti podelili državna priznanja »Za narodnosti«. Med 14 dobitniki različnih narodnosti je biu tüdi predsednik Državne slovenske samouprave (DSS) Martin Ropoš. V obrazložitvi je pisalo, ka je kak župan in predsednik krovne organizacije Porabskih Slovincov že duga leta slüžo slovenski narodnosti, ka je dosta napravo za tau, ka bi se obdržala slovenski gezik in kultura. Priznanja so na prireditvi prejkдали namestnik predsednika vlade Zsolt Semjén in državna sekretara Miklós Soltész pa Attila Fülöp.

»Velko presenečenje je bilou, gda sam daubo tau visiko priznanje. Rejsan me je že pred leti naš občni zbor predlago za tau priznanje, zdaj pa je ške naša zagovornica tau potrdila. Pauleg toga se je zdaj neka vöminilo, vej pa so do zdaj toga priznanja predsedniki državnih samouprav nej dobivali. Zdaj smo ga daubili trgé, s tem ka sta dva nej več na funkciji. Ge tak ocenjujem, ka je tau priznanje nej samo za mene, liki tüdi za organizacijo, stero že šesti mandat vodim; tak za vse moje sodelavce kak tüdi za šuršo slovensko skupnost na Madžarskom, sploj pa tü v Porabji,« je o tom, ka njemi tau visiko priznanje pomeni, povedo Martin Ropoš, po tistom pa je spregučo ške o tom, ka vse fontoškoga se je zgaidilo v preminaučom leti in ka DSS čaka v leti 2019.

Dosta energije in cajta so v leti 2018 ponücali za pripravo Razvojnoga programa Slovenskoga Porabja, »čiglj smo tau na začetki leta sploj nej načrtovali. Vse se je začnilo meseca julija, gda smo se o tom programi prvo paut pogučavali s finančnim ministrstvom. Podlaga za te aktivnosti je bila zadnja seja mešane slovensko-madžarske manjšin-

ske komisije, na steroj je bilou kak priporočilo sprejeto, ka naj oba rosaga zriktata peneze za razvoj gospodarstva v Porabji, podobno kak je bilou tau napravleno že v Prekmurji pri prekmurski Madžaraj.«

DSS je gorpoiskala eno firmo, stera je pomagala pri pripravi razvojnoga programa. Bilau je dosta djilešov, tak z župani kak

predstavniki lokalnih in narodnostnih samouprav, civilnih organizacij in družtev, pa tüdi podjetniki in cerkvenimi predstavniki.

»Dosta konkretnih načrtov je bilou že pripravljenih, sploj občine so jih mele, samo ka so do zdaj nej bile uspešne na razpisaj. Enotni smo si bili, ka bi bilou najbole fontoško, če prva popravimo naše ceste, vej pa so v trno lagvom stanji. Pauleg toga trbej v Porabji zagotoviti razvoj gospodarstva, od maloga podjetnika naprej. Tüdi civilne organizacije majo svoje plane,« je ške povedo predsednik DSS in raztolmačo, ka naj bi na podlagi razvojnoga programa madžarska vlada že meseca januara sprejela prve sklepe o tom, kak naj bi se financero té večletni (od tri do pet let) dugi program. V leti 2019 naj bi se več ali menje delali plani, investicije pa naj bi se začnile leta 2020: »Državna slovenska samouprava naj bi od ministrstva dobila peneze za menše projekte, za velke inve-

sticije, od cest do kanalizacije, pa naj bi šli penezi direkt iz proračuna ministrstva, vej pa mi nemremo izvajati tak velikih projektov.«

Zavolo volitev v obej rosagaj je lani nej prišlo do zasedanja medvladne manjšinske komisije. Martin Ropoš brodi, ka de do djileša prišlo ške tau sprtoletje: »Zdaj že neka let gučimo, ka mamozriktano redno financejranje naših organizacij in institucij. Čista z vsem smo ške furt nej zadovoljni, vej pa ena narodnost niti ne sme biti. Razvijati se moremo na vsej področjih. Pri šolstvi nas največ dela čaka pri tom, ka se zbaukša kakovost dvojezičnoga pouka. Tau je nej samo odvisno od penez, sami moramo pri tom več napraviti. Ene reči se vlečejo že leta in leta. Tü moremo stopaj za stopajom titi naprej. Ena od tej tem je vidna dvojezičnost, dvojezični dokumenti in podobno. Sami mo tü žmetno kaj napravili, tau leko samo ob sodelovanji vsej narodnosti na Madžarskom.«

Leto 2019 de za pripadnike narodnosti fontoško tüdi zavolo lokalnih volitev, na sterih do pauleg županov in občinskih kotrig volili tüdi lokalne manjšinske samouprave. Martin Ropoš pravi, ka de se trbelo pravi cajt pripraviti na volitve, tüdi tak, ka se poiščejo kandidati za nauve člane, steri do pomagali, »ka se zdaj, gda že stabilno funkcionirajo naše organizacije in institucije, rejsan začne razvoj Porabja tüdi na gospodarskom področji.« (Kejp na prvi strani: Martin Ropoš po predaji priznanja v družbi državnega sekretarja za narodnosti Miklósa Soltésza, slovenske zagovornice Erike Köleš Kiss, soproge Ančke Ropoš in vodja narodnostnega oddelka Rihárda Tilcija.)

Silva Eöry
Kejpi: F. Sütő

Človik kelko rejči vej, telko je vrejden

Nabožičnom svetki varaški penzionistov v decembru je veliko presenečenje doseglo nas Slovence, ka je naša draga Micka Bajzek lejpo odlikovanje leko prejkuzela od varaškoga župana Gáborja Huszárja. Odlikovanje „Za narodnosti Monoštra“ je podelila Občina Monošter, na podlagi odločitve zbora svetnikov Micki

Bajzek za večdesetletno delo z dobre vole v Varaši, najbolje za identiteto pa slovenstvo Porabskih Slovincov. Predlagala go je Slovenska samouprava Monošter-Slovenska ves. Ka znamaniuja Micki tau priznanje pa ka vse je djala za tau, bar drtino njenoga dela pa aj nam tapovej sama.

- Micka, kak si zvejdla za tau lejpo presenečenje?

»Ge sam prvi keden samo eno pismo dobila, telko bilau, ka sam povablana, aj pridem na té svetek, tau nej, ka ge dobim kakšno priznanje. Tista mlada z varaške občine, štera mi je prinesla pozvanje, Renata Szép, mi samo teuko pravla, „depa obečajte, ka pridete“. Na svetki so me v gledališči že čakale té mlade, aj si prej v prvom redej doj sedem. Té sam si mislila, tü malo baugši sedijo, nej kak ge, pa sam tam na kraji doj séla. Gda so mi ime pravli, skur sam nej dala valati, ka sam tau ge, mi skor do djoja šlau. Trnok me je veselilo, rada sam bila trnok, v mojom življenji sam taše nej dobila nikdar nej, zdaj na stare dni sam se eške, hvala Baugi, tau tö včakala, ka sam tau leko dobila. Tašo veseldje mi je bilau, dober občutek, ka sam tau priznanje leko prej vzela. Ge bi se trnok rada zahvalila Slovenskoj samoupravi Monošter-Slovenska ves pa Občini Monošter, steri so za tau djali, ka sam dja leko dobila tau lejpo priznanje. Vsejm lepau zahvalim!

- Kaši občutek si mejla, gda si se prauti nas gledalcom obrnila na odri, kak bi ti na djoj šlau, nej?

»Kaj bi nej, gda sam tak tadoj gledala, puna dvorana skur bila, tisto mnaugo lüstva, ge sam pa tam sama na tistom odri. Gda so vse lepau gor

šteli od mojga dela, življenja! Rejsan, od veseldja bi djaukala, de sam se telko don nazaj držala.«

- Micka, doudji lejt pa dosta vse si delala za nas Porabske Slovence, največ pa najduže vejn itak za porabske lejpe stare naute. Kak si prišla do toga, ka boš spejvala vküper z drugimi v skupinaj?

»Gda sam v penzijo prišla, potistom so gnauk Unti Anuš néni prišli k meni, „Ti si prej tö z Gorejnjoga Sinika pa znam, ka znaš spejvati, pa té porabske pesmi ti tö dobro vejš, vse.“ Pa dačas sva si pr-povejdale, ka me nanj vzéla. Tak sam té ge nut prišla najprvin v skupino Korpič Lacina. Potistim nej dugo me pa nanj vzéla Aranka Schwarcz, aj dém spejvati k varaški ženskam, štere vči Marija Rituper.«

- Ka te je vleklo, Micka néni? Vej pa z Židove nota odti na probe, na nastope v leti, v zimí, v snegej, v dežej, ranč kak slovenčarske ženske, nej fajjn.

»Tau je, ka sem rada spejvala pa sem rada bila med ženskami, tak smo se lepau poštvale, nikdar niše probleme smo nej mele, ka bi se svajüvale, kak pri Lacini tak pri ženskaj

(monoštrske ljudske pevke, op. urednice). Ge sam preveč vesela bila, rada sam bila, gda je prišo tisti den, ka sem leko üšla na vajo pa smo se pá srečali, dobro smo se čütili. Pa tau, ka sem v telko lejpi mejstaj ojdla. Aj bi v tej skupinaj nej nut bila, ge bi v svojom življenji nikdar nej ojdla tak po svejti, najbola daleč do Kopra. Pa vseposedik lejpe spomine mam, ka so nas tak lepau gor prijali, srečo smo, hvala baugi, vseposedik meli, po pauti smo tö srečo meli, ka smo sir srečno taprišli, pa Baug nas pomagó, ka smo srečno nazaj domau prišli. Pri Lacini so tisti podje, šteri so nam igrali,

vamo, smo že na Gorejnjom Siniki spejvali. Ge té pesmi vse poznam, meni se tau nej trbej včiti. Eške nautline poznam, samo ništerne reči se moram navčiti, ka mi ovak gučimo pa je ovak spijsano pa ovak spejavamo. Nejsmo z ene vesi.«

- Nej dugo, smo pri slovenski penzionistaj tü vküper spravili svoj zbor; tau pri tebi pitanje nej bilau, ka boš spejvala.

»Tü je tö trno dobro pa aj se malo pohvalim, dobro spejvajo te ženske z moškimi vred. Mamo svojo vodjo, Vero Gašpar, zdaj pa za té čas, ka je zbolejla, nas vči Margit Mayer, njau nam vejn Baug poslo, ka

njati, depa ejnjala sam, ka sam že starejša gratala, mladi gestejo, aj plešejo uni. Špilam rada, ka sam rada z vami, z vami biti je lepau. Pa rada sam, ka dočas, ka mam mauč, eške leko z vami delam. Samo malo se mi je že žmetno navčiti tekst, ka že več nemam tašne mlade pameti, kak sem go mejla. Če sam se gnauk vzela zatau, te moram tak baugati, kak pravijo, tau nej mantrinja gé.«

- Zvöjn vsega toga ne moremo mimo titi toga, ka si ti ena najbola aktivna penzionistka pri Drüštvi porabski slovenski penzionistov. Plesala si, spejvaš, špilaš, za vse delo se podaš, sama ponidiš gora svojo pomauč. Ti si eške nikdar nej falila z velki programov, skur sikdar si z nami na mali programaj tü, če pečemo ali adventne vejce, papirnate rauže, lance delamo, če pejški ali z biciklini demo, ali bole daleč s cugom, če okapamo tikvi ... Ponosni smo naté, radi smo ti, ka smo leko s teov, tvoj nasmejani obraz nas furt razveseli.

»Baug plati za te lejpe reči. Probala mo tak tadale biti. Vej pa vi namé tö radi mate, zakoj bi te ge vas nej mejla rada. Če namé niške ne brodi, te ge nika ne moram narediti, če me ne pozovete, sem ge tö nin nej gé. Gda me pozovete, zakoj bi nej, dačas ka mam zdravdje pa veseldje, tau ge z drugimi tö delim, če je mogauče.

- Micka, tebé zatau posaba leko za peldo postavimo, ka si ti takša prava Slovenka, dosta-dosta se mamo včiti od tebe, pa nej samo mi prausni lidgé.

»Slovenska rejč je moja materna rejč, tau je lejpa rejč. Tau nemo tagila, pa tau gor držim tö, gdékoli odim pa se s kakšno Slovenko ali Slovencom srečam, ge nikdar ne gučim vognski, Slovence smo gé. Tau nej trbej nas sram biti, ka človik kelko rejči vej, telko je vrejden.«

Klara Fodor
kejp: L. Horváth

Micka Bajzek je prevzela odlikovanje od varaškoga župana Gáborja Huszárja

tak lüštni bili, uni so se nej špotali, ka s starejšimi ženskami dejo. Uni so z veseldjom šli z nami, kak mi z njimi. Lepau so igrali, človik je z veseldjom leko vcuj spejvo, tak dosti ležej bilau spejvati, kak pa samo na süji. Žmetno je bilau, gda smo razpadnili, sledkar pa smo tak njali spejvanje pri varaški ženskaj tö, fejs mi je falilo.«

- Depa kak so pri slovenskoj meši v Varaši vküper stanile ženske za slovenski cerkveni zbor, si ti med prvimi bila.

»Istino maš. Mariji Trifus se leko zahvalimo, ka je nas prej vzela, pa tak lepau spejva slovenski, kak bi vsikdar z nami bila. Té pesmi, ka spej-

je leko z nami gé.«

- Gviušno, ka si ti tau radost do pesmi, do spejvanja že od mlašeči lejt mogla s seov pr- nesti, ka nej?

»Bilau je, ka smo kukarco lüpali, perge čejsali pa té starejše ženske so té naute vse spejvale. Pa té tau prva tak bilau, ka gda smo kaj tašne meli, z veseldjom smo spejvali vsikdar. Pa viš, ge sam se té tam tak navčila, liki ovak sam ge nej spejvala na Seniki nin nej.«

- Ne smejmo se spozabiti, plesala si več lejt v folklorni skupini penzionistk tü pa špilaš pri gledališkoj skupini Nindrik-indrik tü.

»Ge sam plesala vsigdar rada. Malo mi je žmetno bilau tak

PREKMURJE

Sronjek

Pa smo tudi Prekmurci skaučili v nauvo leto 2019. Eni tak, drugi ovak. Eni doma, za zidino svojega rama, drugi v krčmaj ali restavracijaj, bili pa so tudi takši, steri so slavili zvüna. Praznično je nej bilou samo na silvestrovo, liki tudi za božič in ške pred njim. V Murski Soboti je bilou božično senje na nauvom placi, nej več na Trgi kulture, liki pred občinsko zidino, v Drevoredi Martina Luthra, gé so prvo paut postavili tudi drsališče, na sterom so se veselo čujskali velki in mali. V Lendavi je bilou najbole veselo v Mlinski vilici, gé je lüstvo leko koštavalo kulinarične dobrote in poslušalo dobro muziko. Kak je v zadnji lejtaj lepa navada, so pripravili tudi program za tiste, steri brodiijo na svoje zdravdje. Nej kak je bila šega, na silvestrovo, liki 29. decembra so se pohodniki že v kmici z baklami napoutili od centra varaša gor v Lendavske gorice do stolpa Vinarium in nazaj.

Neka dni pred božičom so eni hejčkoši v Murski Soboti poskrbeli za dosta smeja. Delavci, steri so že par klednov vrejdgemali Tomšičovo vilico (sadili so nauvo drevdje, vrejdgemali in asfalterali pločnike, iz križišča pa so napravili krožišče) so meli na postavljeni dixi, prenosni sronjek. Eden den zrankoma se je tej sronjek znajšo na sredini nauvoga krožišča. Bilou je dosta smeja, na interneti pa smo leko prešteli tudi dosta zanimivih komentarov. Dosta je bilo takši, steri so napisali, ka je tau dobra ideja gé, vej pa niške drugi nema tak originalne skulpture (szobor) na sredi krožišča, kak go ma po nauvom Sobota. No ja, nej je dugo stala ta skulptura, vej so jo že po par vöraj komunalni delavci postavili na staro mesto.

Naj bau zdravo in srečno nauvo leto 2019!

Silva Eöry

Porabski koledar 2019

Za naslov predstavitve *Porabskega koledarja 2019* sem si *sposodil* prvi verz iz pesmi, s katero zagovornica Slovencev v madžarskem Parlamentu Erika Köleš Kiss uvaja uvodno razmišljanje: *Drage prijateljice, dragi prijatelji, Slovenke in Slovenci v Porabju na Madžarskem, pozdravljeni, bralke in bralci koledarja!* Da, čas beži in se utaplja v minule milijone (ali celo več) let. Zato je umestno vprašanje, kam se mu (vendar) mudi? Bilo je kot »včeraj«, ko sem listal, bral in pisal o *Porabskem koledarju 2018* in že načenjam vsebino in letnico 2019. Tisto, za Prekmurje prijazno in za Porabje manj prijazno leto, ko smo eni stopili čez reko Muro v Slovenijo, drugi (ste) ostali ob Rabi.

Urednik Karel Holec in sodelavka urednika Biserka Bajzek sta pripravila pestro publikacijo po že ustaljenem pristopu in pridala še kakšno prijetno novost, pri čemer posebej mislim na dvojezično slikanico za otroke *Stonoga-Százslábu* (Miklós Lórinz z ilustracijami Petra Orbána). Da je publikacija kakovostna, so zaslužne tudi druge sodelavke in sodelavci pri njenem nastajanju in tudi (mi) avtorji.

Erika Köleš Kiss se v uvodnem članku, natančneje rečeno, premišljevanju o slovenstvu v Porabju vrača v mladost na Gornjem Seniku, kjer je odraščala in tudi poslušala slovensko narodno zabavno glasbo. »Meni je to, da se izza odprtih oken sliši slovenska glasba, poročila v slovenščini in druge slovenske oddaje, pomenilo isto, kot bi na fasadi hiše pisalo „Tu živimo Slovenci ...“ Zakaj ta poseben uvod? Zaradi mojega globokega prepričanja, tako avtorica, da v Slovenskem Porabju na Madžarskem še živi slovenska duša, nad nami lebdi »slovenski duh«, in čeprav »leto za letom gre« in nas je vse

manj, Slovensko Porabje s prebivalci slovenskega porekla še živi ... »Zame kot Slovenko, živečo na Madžarskem, in za vse nas, ki dan za dnem občutimo svojo dvojno identiteto, je značilna nekaj posebna drugačnost. Hkrati pa ta drugačnost pomeni tudi nek poseben ponos.« V letih Erikinе mladosti so se ljudje na Gornjem Seniku pogovarjali »po domače«, tako je bilo med otroki v vrtcu in v šoli pa tudi »maše in verouk so potekali v slovenščini, vendar je naš materni jezik bil prisoten tudi na bučnih in radostnih priveditvah mladostnikov. Kljub in ob vsej izolaciji smo bili skromna, ponosna, pridna in delavna narodnostna skupnost, ki se je znala boriti za svoj obstoj.«

Srednješolska profesorica (prvič sem jo kot novinar obiskal v monoštrski srednji strokovni šoli, kjer je poučevala tudi slovenski jezik) je postala prva zagovornica Slovencev v madžarskem Parlamentu, kjer je madžarski javnosti in širše predstavila lepote in težave narodnostne biti, »in da sem lahko delovala v prid slovenske skupnosti na Madžarskem.« Erika Köleš Kiss zaključuje, da je pred njo še veliko ciljev, ki jih želi uresničiti skupaj s svojimi rojaki, Porabskimi Slovenci.

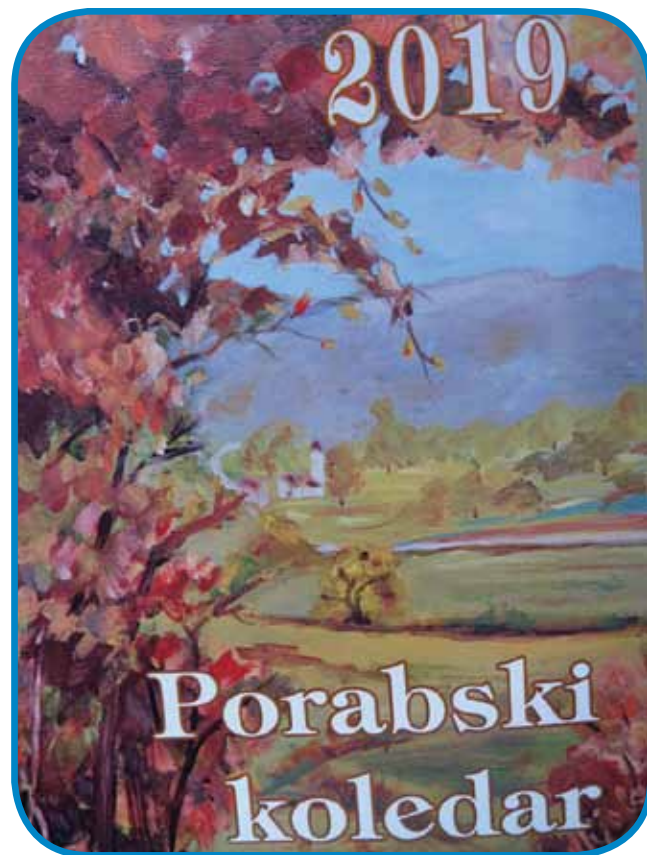
Etnologinja in zelo aktivna na vseh področjih narodnostnega življenja v Sombotelu in Porabju, Marija Kozar, v reportaži *20 lejt po Sloveniji*, opisuje potovanja v Slovenijo in njene sosednje države, pri čemer poudari, da imajo Slovenci v Sombotelu svojo Slovensko samoupravo in Slovensko društvo Avgust Pavel, kjer so pripravili prek 300 različnih dogodkov.

V reportaži *20 lejt po Sloveniji* Marija Kozar zapiše, da od leta 1999 potujejo po Sloveniji in skozi lastno zaznavanje spoznavajo Prekmurje in

KAM LE ČAS BEŽI, KAM SE MU M

Štajersko, se ustavijo na žetvi na Cankovi, »peljejo« se naprej do Žirov, Laškega in Idrije ... Leta 2004 so v treh dneh kar sedemkrat prestopili državno mejo. Iz Sombotela so se peljali prek Avstrije in

tudi Pavlova hči Judita, ki se je ob obisku spomnila, kje je bila hiša, v kateri so živeli. Na naslednjem potovanju so si v Sečovljah ogledali pridobivanje (žetev) morske soli in na kratko pogledali na Hrvaško.

Italije v Slovenijo. Spoznali so del življenja Slovencev na avstrijskem Koroškem in Vuzenico, kjer je župnik Anton Martin Slomšek napisal znano knjigo *Blaže ino Nežica v nedeljski šoli*. Po zgledu na to knjigo je gornjeseniški duhovnik, sicer pa Bogojinčan Jožef Košič, napisal knjigo *Zobrisani Sloven in Slovenka med Mürov in Rabov*. (»zobrisani« - pametni, umni ...). Popotniki so se ustavili tudi v italijanskem Doberdolu, v Sloveniji na Brezjah, potovali po *Evropski kulturni pauti sv. Martina*, bili na Goriškem in Krasu, na svetih Višarjah, tik čez slovensko mejo v Italiji, v Šoštanjju so poiskali tisto izo »v šteroj je Avgust Pavel dojobrno roman Ivana Cankara Hlapec Jernej in njegova pravica na vogrski gezik.« V tej hiši sta leta 1930 živeli Pavlova mati in sestra z družino. Tu je bila večkrat

V Rogatcu so obiskali skanzen - muzej na prostem, bili v Slovenj Gradcu, Trbovljah, pogledali nekaj podzemnih jam, na koncu pa je avtorica zapisala, da so bili v srcu Slovenije in sredi sveta: »Slovenija je nej veuka, dapa skor v vsikšoj krajini geste neka posebnoga. Kauli varaša Šmartno pri Litiji je „srce Slovenije“, ka če bi kauli vesnic v občini (járás) draut potegnili, bi edno srce vöprišlo.«

Nada Kisilak Vouri piše o gostovanju pevskega zbora *Maranata* v Porabju, ki prepeva krščanske pesmi, saj je poslanstvo zbora ponesti veselo vest evangelija vsem ljudem. Projekt Pokrajinske in študijske knjižnice *Obujamo dediščino: pravljčni večeri za odrasle v Porabju*, predstavlja pubudnica teh izjemno uspeših gostovanj in prejšnja direktorica knjižnice Jasna Horvat. Inovativni projekt je

UDI?

dobil visoko priznanje in nagrado ob 20. novembru, dnevu slovenskih splošnih knjižnic, izpostavlja avtorica, in omeni, da »knjižnična dejavnost PiŠK Murska Sobota med Slovenci v Porabju poteka že vrsto let na več področjih in z različnimi vsebinami.« Pomembna je izposoja knjig s potujoče knjižnice-bibliobusa, od leta 2013 *Ure pravljic* za predšolske in šolske otroke ter ljudske pravljice za odrasle. »Z izvajanjem projekta smo začeli 27. januarja 2017, ko je potekal prvi pravljичni večer za odrasle v „domanjoj rejši“ v Hiši jabolk na Gornjem Seniku. Ob topli peči in dišečih dobrotah so tedaj pripovedovali: domačina Karel Holec in Mihály Ropoš ter pravljicarke Metka Sranka, Ana Sušec in Vesna Radovanovič.« Drugi odlično obiskan pravljичni večer je bil v Števanovcih, kjer sta se pravljičarkam pridružila Klauđija Sedar in Mihály Ropoš iz Ritkarovec, ki sta predstavila tudi knjižno publikacijo *Porabje na starih slikah*. Po več uspešnih pravljичnih večerih je bil zadnji 11. decembra na slovenskem generalnem konzulatu, naslednji pa bo že februarja v Hiši jabolk na Gornjem Seniku.

Što smo mi? se sprašuje Klara Mešič, ki poudarja pomen kulturnih, zlasti pevskih skupin in slovenskega bogoslužja za obstoj slovenstva v Porabju. In izstopajoč stavek: »Lejpa, sploj lejpa je naša krajina – Števanovci – Andovci – Verica – Gornji Senik – Dolnji Senik – Sakalouci – Slovenska ves – tou je naš daum.« Peter Kondor se spominja *Korpicseve bande* in sporoča, da bo njihovo dediščino porabskih ljudskih pesmi nadaljevala skupina *Špajnsni-flajnsni muzikanti*, ki so jo spomladi leta 2017 ustanovili Porabski Slovenci (štiri dekleta in avtor članka), ki živijo v Budimpešti.

O najstarejši, najbolj znani porabski kulturni skupini, Mešanem pevskem zboru Avgusta Pavla na Gornjem Seniku, ob njegovi 80. letnici, piše Laci Bajzek: »Naš zbor je v tom časi dosta nastopov emo. Najbole smo ponosni na tau, ka smo letos že šestinštirideseti sodelovali na tabori slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Med nastopi smo se spoznali z drugimi zbori, gratali smo prijatelji, držimo stike, sodelujemo z njimi.« Laci Bajzeka veseli, da so dočakali osemdesetletnico zbora. »Tü se moramo zavaliti našoj pevki Veri Gašpar, štera že šestdesetpet let spejva z nami ... Spomnimo se na nekdešnjo predsednico zbora Ireno Barber, štera je tudi med težkimi cajti vodila zbor.« Največ pesmi so se naučili, ko je zbor vodila Marija Trifus, zadnjih osem let pa je zborovodja organist Ciril Kozar. Vsekakor želim k tem zaslužnim pevcem dodati legendarnega zborovodja Andraša Čabaija, ki je zbor vodil petnajst let, Čabaijeva domačija na Gornjem Seniku pa je bila mesto, kamor s(m)o prihajali novinarji in raziskovalci ljudskega izročila, predvsem iz Ljubljane, ker sicer nis(m)o imeli kam, kajti Slovenci v Porabju niso imeli nobene svoje ustanove. V *Razpravah in študijah pišejo* Tamara Andrejek, Irena Pavlič nadaljuje z zgodovino Porabskih Slovencev, Jelka Pšajd o Ilonki s Kúkeča, ki zna lepo pripovedovati, Klauđija Sedar nas pouči o *Vogrszki kühnyi v Ameriki*. Potem so še rubrike *Ljudje in usode*, *Literatura*, *Za duge zimske večere*. Lojze Kozar ml. objavlja zgodbo iz cerkvenega življenja, Branko Časar pa je prispeval nekaj (okusnih) receptov. Kar 156 strani v koledarju, od skupaj 303, pa je v znamenju 2018 v kepaj.

Ernest Ružič

GLASBA NAS POVEZUJE

Že nekaj dni mi donijo v ušesih stavki iz Beethovneve Ode radosti, da nas glasba povezuje. 12. decembra lani so v eni največjih in najbolj znanih re-

Robert Kokalj, ki je prijazno pozdravil poslušalce, ki so lepo napolnili cerkev, obenem tudi mlade umetnike, ki so svoje izredno znanje pred-

iz Budimpešte, koncert je s svojo navzočnostjo počastil tudi generalni konzul R Slovenije v Monoštru. Prijazne in iskrene misli predsednice budimpeštanskega slovenskega društva Ágote Kállay so se nas globoko dotaknile in nam dale misliti.

Stiki med slovenskim in madžarskim narodom imajo tradicijo, ki jo ohranjamo in negujemo tudi danes. Naš namen je, da jih ohranimo tudi v bodočnosti, saj je praznik

Mladi slovenski umetniki v reformatorski cerkvi v Budimpešti

formatorskih cerkva v Budimpešti imeli koncert svetovno znani glasbeniki iz Slovenije z naslovom Glasbeni pozdrav s Koroške. Med glasbenimi gosti smo lahko pozdravili Matej Potočnik (sopran), Mario Gamboz Gradišnik (harfa), Klemna Gorenška (basbari-

Goste je pozdravila tudi predsednica Slovenskega društva v Budimpešti Ágota Kállay

Slovenci iz Porabja

ton), Jureta Gradišnika (trobenta) in Daliborja Miklavčiča (orgle). Dobrodošlico jim je najprej izrekel pastor - predsednik reformatorske cerkvene občine na trgu Kalvin gospod László Páll.

Veleposlaništvo R Slovenije v Budimpešti je s koncertom olepšalo čas pričakovanja in naše priprave na božič, hkrati je z njim pozdravilo tudi praznik samostojne Slovenije. To je izpostavil tudi veleposlanik

Slovencev tudi naš praznik. Jezik glasbe je enak vsepovsod po svetu, odpravi prepreke, ki jih povzroči neznanje težkih madžarskega in slovenskega jezika. Glasba vsakogar, ki jo posluša, navdaja z radostjo. Torej drži, da nas glasba povezuje

... in Budimpešte

stavili že v več državah in na naše veselje zdaj gostovali na Madžarskem. Med poslušalci je bilo veliko Slovencev

Fejes Erzsébet
Slike: F. Sütő in
Veleposlaništvo
R Slovenije v Budimpešti

OD SLOVENIJE...

Dan samostojnosti in enotnosti

23. decembra 1990 je potekal plebiscit o samostojni Sloveniji, na katerem je glasovalo 93,2 odstotka vseh volilnih upravičencev, od katerih se jih je za osamosvojitve izreklo 95 odstotkov (ali 88,5 odstotka vseh). Izide plebiscita so uradno razglasili čez tri dni, zato je vsako leto 26. december v Sloveniji državni praznik, dan samostojnosti in enotnosti, ki je tudi dela prost dan.

Osrednja državna proslava je bila v ljubljanskem Cankarjevem domu. Predsednik vlade Marjan Šarec je v slavnostnem govoru opozoril na nesprejemljivost delitev na domoljube in tiste, ki to niso. Domoljubje po njegovih besedah »ne pripada samo nekaterim, temveč je pravica, predvsem pa dolžnost vsakega izmed nas«. Šarec je spomnil, da je predstavnik generacije, ki ni aktivno sodelovala pri plebiscitnih dogodkih pred 28 leti, a to, kot je dejal, ne zmanjšuje njegovega domoljubja in pravice do njega: »Interpretacije, da je bila osamosvojitve samo zasluga nekaterih posameznikov, so zgrešene. Bila je zasluga številnih, predvsem pa celotnega naroda, ki je bil aktiven že nekaj let prej.«

Državne proslave v ljubljanskem Cankarjevem domu so se udeležili tudi številni visoki predstavniki političnega in družbenega življenja. Pred proslavo se je na slavnostni seji sestal državni zbor, kjer je bil govornik njegov predsednik Dejan Židan. Predsednik vlade pa je na Brdu pri Kranju pripravil tudi sprejem za svoje padlih pripadnikov teritorialne obrambe, ministrstva za notranje zadeve in civilnih žrtev ter ranjenih v vojni za Slovenijo. V ljubljanski stolnici je bila maša za domovino, ki jo je vodil nadškof metropolit Stanislav Zore.

Tromejnik naj ne bo le mrtev kamen

MOLITEV ZA MIR NA TROMEJI

Železna zavesa je ljudi, živeče ob meji, skozi desetletja odtujila drug od drugega. Posledice so nepoznavanje

kasneje priromalo v Slovenijo. Na povabilo župnika Dejana Horvata so se verniki udeležili zahvalne nedelje v Markovcih.

nekaj kilometrov od Porabja, je bila točka za veliko udeležencev nova. Zbralo se nas je okrog štirideset ljudi z vseh strani. Naša cerkev je bila tokrat na prostem. Molitev za mir so vodili Dejan Horvat, diakon Willibald Brunner z Jennersdorfa/Ženavec in

sper). Molitev v treh jezikih so vodili domači župnik Norbert Filipitsch, Dejan Horvat in župnik z Gornjega Senika, Tibor Tóth. Le-ta se je privč udeležil naših srečanj in je bil navdušen. Pred farno cerkvijo na trgu Marije Terezije, ki je bila pred tridesetimi leti sama

Skupna molitev

kulture in jezika v skupnem življenjskem prostoru. Še več, velikokrat so predsodki edino mnenje, ki ga imamo o sosednji državi. Avstrijci radi zahajajo v Slovenijo in na Madžarsko zaradi raznolikih poceni storitev (zobozdravnik, frizer itd.), Madžari pa obratno, na poti za boljšim zaslužkom v Avstrijo. Ampak kje je tu resnično spoznavanje sosedaj, njegovega načina mišljenja ali celo njegove kulture? Vesela sem, da lahko z vami podelim uspešna srečanja za mir, ki se vselej odvijajo v treh jezikih in s tem dosegamo, da mejni kamni niso več ovira, temveč tromeja postaja kraj doživetih človeških odnosov.

Vse se je začelo v letu 2017, ko sta naš dom na Gornjem Seniku obiskala diakon in učiteljica verouka z Jennersdorfa/Ženavec. S sabo sta prinesla idejo, da bi se lahko verniki z ene in druge strani meje srečevali, družili in skupaj molili. Tako smo se prvič dobili 1. septembra 2017 na Gornjem Seniku. Verniki iz Avstrije so peš priromali in s seboj prinesli staro Sv. Pismo, ki je imelo posebne ročno izdelane lesene platnice. Domačini na Gornjem Seniku so vernike iz Avstrije lepo sprejeli in skupaj smo molili in peli v treh jezikih. Sv. Pismo je že mesec dni

Avstrijci so bili navdušeni nad gostoljubjem, ki so ga doživeli in tudi nad tem, da je Dejan župnik in dober kmet hkrati. Posebnost tega srečanja ni bila samo trijezičnost. Pridružil se nam je tudi kaplan iz Indije, Lijo Thomas Joseph, ki deluje v Jennersdorfu/Ženavcih. Molitev »Očenaš« je zmolil še v svojem jeziku. Prihaja namreč iz jugozahodne In-

Pozdrav dveh župnikov

dije, kjer je krščanstvo manjšinsko verstvo. Pot iz Indije do Markovec je res dolga. Kar nekaj časa je potem minilo, da smo se ponovno srečali. Tokrat na Marijin praznik, 8. septembra letos. Z majhnim avtobusom se je preko 20 vernikov iz Slovenije in Madžarske odpeljalo na Sotinski breg/Stadlberg, ki leži na meji z Avstrijo. Čeprav je hrib z razglednim stolpom oddaljen le

Markovski župnik Dejan Horvat

župnik iz župnije St. Martin an der Raab, Martin Ralph Kalu. Ob Sv. Pismu, ki ga je župnik Dejan prinesel nazaj k avstrijskim vernikom, so vsi trije poudarili, da s takimi srečanji prestopamo meje, in tromejnik ni več samo mrtev kamen, temveč živi skozi molitev in srečevanje ljudi različnih kultur in pogledov na svet. Župnik Martin, na primer, prihaja iz Nigerije in tudi za njega je bila pot od tam do Sotinskega brega zares dolga. Vsi skupaj pa se ne glede na barvo kože srečamo v molitvi kot verniki in to je zares nekaj lepega in pristnega. Sledilo je prijetno druženje ob hrani in pijači.

V oktobru tega leta so se Avstrijci spet udeležili zahvalne nedelje. Z njimi je bil župnik Martin s St. Martin an der Raab. Ob dobrem vzdušju se je celo zaplesalo in že se je določil naslednji datum srečanja.

Okrog štirideset vernikov se je še zadnjič v tem letu zbralo v župni cerkvi sv. Venčeslava v Jennersdorfu/Ženavcih na adventni večerni molitvi (ve-

na tem trgu, smo se ogreli ob kuhanem vinu in pečenem krompirju.

Ker so srečanja zmeraj tako prijetna, se je rodila ideja, da bi se srečevali trikrat na leto. V postnem času na Gornjem Seniku, na zahvalno nedeljo v Markovcih in v adventnem času v eni izmed avstrijskih obmejnih župnij. Tudi vi ste iskreno vabljeni, da se nam pridružite na teh srečanjih. Na Gornjem Seniku je o datumih obveščen Robert Bajzek, ki zmeraj zbere kar nekaj vernikov in se z njimi pripelje na naša srečanja. Tako bo naše naslednje srečanje na nedeljo Janeza Krstika, ki je zavetnik Gornjega Senika. To bo 23. junija 2019.

S takimi srečanji prestopamo fizične meje pa tudi te, ki so med nami morda zaradi nepoznavanja jezika. A vendar ostaja en jezik, ki presega vse. Kot pravi Mali princ, je to jezik srca. Veseli me, da smo se skupaj odpravili na pot, kot piše v cerkvi na Gornjem Seniku »Hvalite Gospoda vsi narodi«.

Lidija Vindiš-Roesler

Bili smo v Ljubljani

Porabsko kulturno in turistično društvo Andovci je 16. decembra v adventnom časi organiziralo

Zrzanka v sedmji vöri, gda smo čakali na bus, je redno mrzlo bilau, tak kak mora v zimi biti,

Skupina Andovčanov pred slovenskim parlamentom (stavbo Državnega zbora)

ekskurzijo v Ljubljano za svoje člane in za tiste lidi, steri so nam cejlo leto pomagali. Leko bi pravli, ka tau je božično darilo bilau, zato ka vsi, steri smo tam bili, s cejloletnim delom smo si zaslužili tau paut. Vejpa več kak dvanajset programov smo meli v leti 2018, tau znananöjva, ka vsikši mejsed ednoga. Med tejsmi so bili menši pa vekši programi

minus šest stopinj. Dapa nej je tau bilau mrzlo, liki veter, steri je vlejko, človek je tak čüto, kak če bi ga brili. Tak ka s turbe smo brž naprejvzeli petdeset stopinsko palinko pa tak smo se segrejvali dočas, ka je avtobus nej prejšo. Kak koli ka palinka segrejsva, zato na avtobusi je baušše bilau. Istina, ka več nej bilau mrzlo, dapa mi smo enga pá

Med ogledom mesta

tö, gde je rejsan sploj dosta trbela pomagati, kak na Vrajžoj pauti, gde je kauli šestau lidi vküpprišlo. Dapa ranč tak smo ponosni na tau tö, ka letos, kak zdaj že več lejt nazaj, smo pá bili na vreki Triglava. Pa nej samo mi, steri smo se zdaj v Ljubljano pelali, delali na tejm, liki tisti tü, steri so na žalost doma ostali, ka so delali. Zaman smo probali taši datum vöodabrati, ka bi vsakšoma dober bejo, tašoga datuma nej bilau. Tak ka na žalost je par aktivni kotrij doma ostalo.

gutnili, tau pa zavolo tauga, ka Ani Lábody tašo dobro grüškovo palinko naprejvzela, ka smo nej mogli vöprestati, ka bi go malo nej koštavali. Tak smo te prišli v Tepanje, gde smo spilej kafej pa niše pogače pogeli. Dosta smo se nej midili, zato ka decembra so že kratki dnevi, če kaj videti škemo iz Ljubljane, te moramo pri čajti tam biti. Srečo smo meli, nej bilau dosta avtonov pa kauli edenajste vöre smo že nejdaleč pod ljubljanskim gradom bili. Dosta smo odli po Sloveniji

od maurdja do planin, zopojdli smo skur cejli rosag pa itak so bili taši med nami, steri so se samo prejk ali kaulak Ljubljane pelali, stavili so se še nikdar nej. Pa ranč tak med tistimi, steri so se stavili, malo je bilau taši, steri bi si redno poglednili Ljubljano,

mi smo tü stali eden čas pa smo se čüdivali tauj lepoti, ka je tam nas čakala. Od tec smo na glavni trg šli pa smo si poglednili božični bazar pa tau, ka vse se tam odava. Da nas je že malo zeblo, te smo tak nazlük malo baute tü poglednili, aj se malo leko segre-

Na ljubljanski tržnici

kak grad tak drüge zanimivosti. Najprvin pejški gor po stumbaj smo na grad šli, dobro je bilau zato ka smo se malo gorsegrel. Pa srečo smo tö meli, zato ka lopau sunce sijalo pa odtistac smo si te cejli varaš leko poglednili, tak kak če bi se s helikopterom v luft zdignili. Tistim, steri so še nej tak fejsst spoznani v Ljubljani, smo s prstom kazali, gde ka se najde. Kak smo stali, smo zato

jemo. Če smo že gnauk v Ljubljani odli, te smo poglednili parlament tö, sploj pa zato, ka dosta med nami ga je še nej vidlo. Fejst so se čüdivali, gda so ga zaglednili, zato ka vsikši tau mislo, ka velka zidina baude. Gda smo se poslikali pred parlamentom, te smo šli na pozno kosilo v Emonsko klet, od tistac pa v Marijino cerkev, gde je ranč meša bejla. Gda smo vö s cerkvi prišli, kak

Svetašnja Ljubljana

čütili, vejn zavolo vetra tü, ka je mrzlo, zato smo te brž edno küjano vino spili. Gda smo dola z grada prišli, te smo najprvin na tržnico šli, gde so od krispana do figic vse odavali. Dišalo je pa tak od pečeni klobas pa od rib, ka človeki so vse sline tekle, zaman ka si nej bejo lačen. Na božični bazar smo prejk Ljubljane pa Tromostovje prišli, ka je edno najlepšo v Ljubljani. Tak ka

smo prejk praga staupili, skur nam je sapa stanila, taša lepota nas je čakala na glavnem trgu. Cejli trg v božični svetlobi, traki, lanci visijo na zidinaj pa na drejvaj. Kak če bi v nebesse prišli! Vejn pet minut trbela, dočas smo do rejči prišli pa smo začnili slikati aj domanji tü vidijo, v kakšoj lejpoj mesti smo odli.

Karči Holec

... DO MADŽARSKE

Premier in vlada se selijo na budimski grad

Na začetku januarja se bodo premier Viktor Orbán in njegova vlada preselili v nove prostore na budimskem gradu, ki so jih zagotovili v renoviranem samostanu karmeličanskega reda. Pri oblikovanju nove vladne stavbe so se držali načela puritanskosti, saj so upoštevali notranje danosti nekdanjega samostana, hkrati pa bo odgovarjala potrebam in zahtevam vladanja v 21. stoletju. Pisarne predsednika vlade in ministrov so izoblikovali v nekdanjih meniškich celicah, cevi za ogrevanje so vgradili v stene, da ne bi posegali v nekdanje prostore. Sejne sobe bodo v centralni stavbi nekdanjega samostana, vladna dvorana pa v nekdanji jedilnici menihov. Večji poseg v prostor je pomenila izgradnja stopnišča v obliki elipse, ob njej so tudi dvigala. Prav tako je sprememba na zunanji podobi samostana nova terasa, ki gleda na Donavo.

Premestili bodo kip Imreja Nagya

Komisija za nacionalna spominska mesta je že pred časom dala soglasje, da se preuredi trg Vértanúk, na katerem je stal kip nekdanjega predsednika vlade Imreja Nagya. Kip, ki so ga turisti imeli zelo radi in se z njim slikali, naj bi premestili na trg Jászai Mari. Tako vnukinja Imreja Nagya kot tudi Društvo Imreja Nagya protestirata proti načrtu, ki se je enkrat že pojavil, toda takrat so ga zaradi pritiska javnosti umaknili.

Društvo Imreja Nagya opozarja, da je kip nastal na njegovo pobudo in s financiranjem treh zasebnikov, zato ni v lasti ne madžarske države ne glavnemestne občine. Njegova premestitev ne le da bi škodovala podobi mesta, temveč bi porušila tudi umetnostni koncept postavitve.

NAJNOVEJŠA ZBIRKA PRIPOVEDI PRVIČ PREDSTAVLJENA

Na koncu leta 2017 je v skupni izdaji ljubljanskega Inštituta za slovensko narodopisje (ISN ZRC SAZU) in Državne slovenske samouprave luč sveta zagledala zbirka pravljic in po-

RS v Budimpešti *dr. Roberta Kokalja*, namestnico varuha človekovih pravic, pristojno za zaščito pravic narodnosti *dr. Erzsébet Sándor Szalay*, zagovornico ukrajinske narod-

žarski bralci in raziskovalci. Predstavitve publikacij v Budimpešti je povezovala slovenska referentka Državne tujejezične knjižnice (OIK) *Szilvia Nagy-Molnár*, ki je po kratkem pozdravu besedo predala strokovnemu lektorju najnovejše porabske zbirke, etnologu *dr. Sándorju Horváthu*, ki je sicer predstojnik narodnostne sekcije pri Madžarskem etnografskem društvu. Izpostavil je, da tokratna izdaja odstopa od prejšnjih zvezkov serije »Etnologija Slovencev na Madžarskem«, saj namesto študij prinaša gradivo, torej zapisane in prevedene ljudske pripovedke. V svojem uvodu je nanizal pravljlične tipe, ki so zastopani tako v ljubljanski kakor budimpeštanski izdaji porabskih pripovedi. Hkrati je opozoril, da so s prenehanjem skupnih večernih dejavnosti (lupanje bučnih semen, česanje perja) izginili tudi tradicionalni ohranjevalci ljudskega blaga - pripovedovalci.

Prav s fotografijami informatorjev je svojo predstavitev dosedanjih zbirk porabskih pravljic začela sourednica ljubljanske in budimpeštanske izdaje, etnologinja-slavistka Marija Kozar. Pri tem je opozorila na velik pomen delovanja nekdanjega števanovskega učitelja *Karla Krajcarja*, ki je leta 1984 prvi izdal pravljice v porabskem izvorniku, nato pa jih 1990 objavil še v prestavitvah v slovenski knjižni jezik ter madžarščino. Nekoliko obsežnejšo zbirko so leta 1996 obelodanili v Ljubljani v obeh zvrsteh slovenskega jezika. Etnologinja je še poudarila, da je leta 1970 Milko Matičetov obsežno gradivo zbral s pomočjo porabskih učiteljev v 15. dneh. Posnel je živalske, čudežne, legendne, realistične in šaljive pravljice, ob teh pa še bajke, zgodovinske povedke, zbadljivke, verovanja ter besedne igre. Večina pripovedi predstavlja varianto splošno znanih evropskih pravljic in

povedk, med njimi pa najdemo tudi motive, ki se, razen v Porabju, nikjer drugje v slovenskem etničnem prostoru niso ohranili. Tokratni izbor, objavljen v Budimpešti, prinaša pripovedi v porabskem izvorniku in madžarskem prevodu, kar se je zgodilo prvič. Z namenom ponazoritve so lahko navzoči

z bogatim pripovednim izročilom slovenske zamejske skupnosti, hkrati pa opozoriti mlade Porabske Slovence na pomembnost korenin ter identitete, ki jo lahko podobne publikacije krepijo. Dušan Mukič je še posredno naprosil stare matere in matere, naj pripovedujejo te pravljice svojim vnukom in otrokom - v ka-

Souredniki madžarske zbirke Dušan Mukič, Marija Kozar in dr. Sándor Horváth, sedi referentka Szilvia Nagy-Molnár

vedk z naslovom »Pripovedno izročilo Slovencev v Porabju«. Izdaja vsebuje 238 besedil 33 pravljicarjev z Gornjega Senjaka, iz Sakalovcev, Slovenske vesi, Števanovcev in Verice, ki jih je leta 1970 na magnetofonske trakove posnel slovenski etnolog *dr. Milko Matičetov*. Z dovoljenjem ISN sta sourednika zbirke *Marija Kozar Mukič* in *Dušan Mukič* izbrala 60 pripovedi 21 pripovedovalcev in jih javnosti predočila v porabskem slovenskem narečju in madžarskem prevodu. Najnovejša zbirka porabskih pravljic in povedk je izšla novembra 2018 kot 7. zvezek serije »Etnologija Slovencev na Madžarskem«, ki jo je v preteklih desetletjih izdajalo Madžarsko etnografsko društvo (MNT). Prva predstavitev publikacije je na pobudo slovenske parlamentarne zagovornice *Erike Köleš Kiss* potekala v Budimpešti, v prostorih Državne tujejezične knjižnice (Országos Idegennyelvű Könyvtár) v popoldanskih urah lani, 17. decembra.

Na začetku programa je zbrane pozdravila glavna direktorica knjižnice gostiteljice *dr. Anna Mária Papp*, med gosti smo srečali veleposlanika

nosti *Brigitto Szuperák* ter urednika vseh 13 serij narodnostnih etnoloških zvezkov *Andrása Bertalana Székelya*.

Glavna direktorica *Anna Mária Papp* je poudarila, da je v budimpeštanski knjižnici ustanovi na voljo kar 1400 slovenskih knjig, od leta 1985 pa se trudijo tudi za izpopolnitev narodnostnega fonda, tako tudi dokumentov o Madžarih v Sloveniji ter Slovencih na Madžarskem. Od slednjih hrani tujejezična knjižnica kar dva tisoč enot.

Pobudnica srečanja, zagovornica *Erika Köleš Kiss*, je na lepo obiskanem dogodku izpostavila, da je slovenska skupnost na Madžarskem kljub svoji majhnosti izredno vitalna ter poudarila pomen podobnih zbirk ljudskega izročila pri ohranjanju identitete slovenskih mladih. Prebrala je tudi pismo predsednika DSS, v katerem *Martin Ropoš* opozarja, da je izdajo zbirk po predlogu Slovensko-madžarske manjšinske mešane komisije podprla tako slovenska kakor madžarska stran. Izid pravljic v jeziku večinskega naroda po besedah predsednika omogoča, da jih spoznajo tudi mad-

Občinstvo na predstavitvi v Budimpešti - v prvi vrsti ukrajinska zagovornica *Brigitta Szuperák*, varuhinja *dr. Erzsébet Sándor Szalay* in veleposlanik *dr. Robert Kokalj*

prisluhnilu obema inačicama: z »magnetofonskega traku« so uredniki predvajali pripovedovanje *Ane Borovnjak* z Verice, madžarščini prilagojeno obliko pravljice »Dvej muši« pa je doživeto predstavil etnolog (pravljicar) *Sándor Horváth* in požel buren aplavz. Prevajalec pripovedi - tako v slovenski knjižni jezik kakor tudi v madžarščino - *Dušan Mukič* je opozoril, da je bilo transkribiranje besedil v narečni zapis dolgotrajno in zahtevno delo. Izrazil je svoje začudenje nad tem, da so porabski pripovedovalci svoje - dostikrat več kot polurne - pripovedi povedali na pamet, brez večjih napak, z izredno bogatim besednim zakladom in s stopnjevanjem dramatičnosti. Kakor je poudaril, sta zbirki »posnetek stanja« porabsčine v začetku 70-ih let 20. stoletja, in sicer pretežno gornjeseniškega govora. Prevajalec-slavist je podčrtal dvojni namen obeh zbirk: po eni strani seznaniti javnost v Sloveniji in na Madžarskem

terem koli jeziku -, saj lahko z njihovo pomočjo spoznajo razmišljanje, verovanje in način življenja pripadnikov majhne skupnosti.

Porabsko gradivo je pol stoletja ležalo v prašnih ljubljanskih depojih, od izvornih posnetkov pa je zanamcem predanih le 13 kratkih pripovedi v obliki pripete zgoščenke. »*Moramo se potruditi, da bi pozabili nekako iztrgali še preostalo zvočno gradivo*,« je željo izrazila zagovornica *Erika Köleš Kiss* in vse prisotne povabila k beli mizi, da bi nadaljevali pogovor o dveh najnovejših porabskih etnoloških publikacijah. Le-ti sta namreč v novo tisočletje rešili vsaj delček znanja, ki so ga Slovenci na Madžarskem v preteklih stoletjih nakopili.

(Slika na prvi strani: *Za predstavitev zbirk porabskih pravljic je pobudo dala slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, ob njej direktorica OIK dr. Anna Mária Papp.*)

-dm-
foto: arhiv OIK

»... na sztári szlovenszki jezík obrnyeno ...« - 5.

LÜTERANSKE PESMARICE INO KNIGA ZVAČOV

Po velkom pisateli katoličanjski vogrski Slovencov *Miklőši Küzmiči* moremo pogledniti eške ništerne lüteranske pisce, šteri so rejsan samo malo knjig vödali, donk pa dosta znamenüjejo v gor-

dosta pejsen doli spisani«. Bakoš brezi imena váli tiste, »ki so je v tom jeziki nigda vküip správlali, i doli spisane do našega vrejmena varvali«. Tau znamenüje, ka so prva meli rokopisne

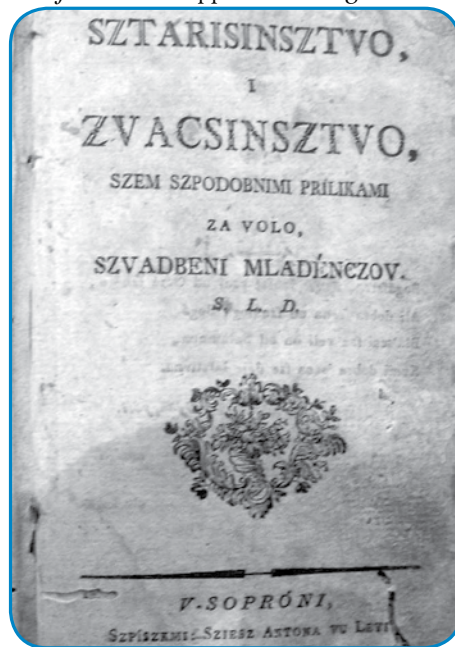
leti: na priliko pesmi za advent, nauvo leto, post, vüzenek ali risale; depa na večféle téme tó: od svetoga Trojstva, od stvaurdjenja, od Bože dobraute, od Kristušove večerdje ali od smrti.

Tak je dojspisana pesem »Od Prave Pokoure«: »Gospodne, jas sem pregrejšo, Grejhov bremen me teži. Tvojo zapovid sem prejšo, I tou nad menom leži. Záto bi se rad pred tvojom Skrio, Bože, srđitostjom ...«

Bakošovo delo za vödavanje pesmaric je dale pelo drügi škonik med našimi lüteranskimi pisateli *Števan Sijarto* (Szijártó). Naraudo se je leta 1765 v Večeslavci pri Pertoči, pri edenajseti lejtaj so ga gorvzeli v vogrski klas v šaulo v Nemescsóni. Štandero je v Šoproni, po tistom pa grato škonik v püconskoj fari. Leta 1791 se je oženo, sledik pa odišo za škonika v Domanjševce, gde je služo kak dühovnik »licenciat« tó. Tam je mrau leta 1833.

Svojim bratom v vöri je prejkspiso prvo nadruknivano mrtvečo pesmarico ino prvi molitvenik. Spejvanje je bilau spoj važno pri varstüvanji, vej so pa lüteranski škonicke-kantori vodili zборе od šaularov pa vözrašćeni tó. (Te pesmare so zvali »dijake«.) Zatok je s starejši rokopisni pa nadruknivani pesmaric vküipostavo knjige »Mrtvečne pesmi, štere so sti stári písm vküip pobráne, pobougšane, ino na hasek slovenskoga národa zdaj oprvič na svetlost dáne ...« (Knige so vödali v Somboteli leta 1796.) Sijarto je na 173

stranaj zbrau 73 pesmi, nad reči je gorspiso slovensko ali vogrsko »nauto«, na štere melodijo se pesem spejva. S té pesmarice so v kisnejši časaj dosta prejkdjemali, *Janoš Flisar* pa je o njej piso: »... té prvi dühovni kinč ... drági kinč ... neprecenjeni kinč.« Djenau ne vejmo, što je vküipostavo knjigo z ime-

»Starišinstvo« dojspíše stare gostüvanjske guče vogrski Slovencov

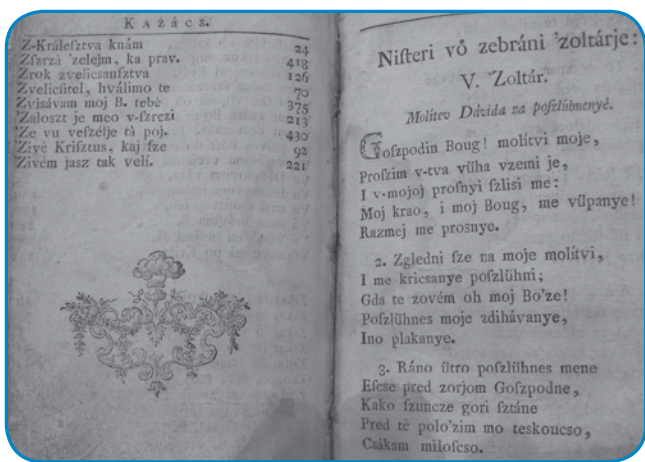
Gúči na začetki knjige so skoro gnaki kak liki v drügi vogrski, medjimurski ali prlečki svatbeni knjigaj. Staršinski tau je spoj povezani z vörov, z ednimi tali Svetoga pisma ali napisani v biblijskom štíluši. Staršinge se pri večerdji pogučavajo v verzaj, dosta vse je drejkt dojobrnjeno z madžarskoga gezika.

»Zgovárjanja« so nej povezana z gostüvanjom, samo telko, ka veseldje delajo med lüstvom. Pišejo o »Soboti blatnoj«, dosta nücajo latinske rejči, zatok brodimo, ka je je napiso domanji šaulani človek. V drügom tali se dijacke hejcajo o zakoni pa kritizerajo ženske.

Malo knjigo »Starišinstvo« so večkrat nadruknivali, zvači go eške dostakrat gnesnedén tó nücajo. Tau je prva knjiga vogrski Slovencov s posvejnimi pesmimi pa pisanji, štera so gratala en tau ljudski šeg. Zatok nas fejst briga, što je njeni pisatelj: pod literami »S. L. D.« ga gvüšno najdemo. Vilko Novak pravi, ka bi tau leko biu »Sijarto Levit Domanjšavski«, če rejsan zavolo razložkov v geziki bejdvej knjig je profesor tó nej gvüšen.

Za konec pa eške preštite en tau guča zvača, šteroga gnesnedén tó čüjemo na borovi gostüvanjaj v Porabji pa Prekmurji: »Mámo zgrableno edno sinico, štero devét báb že tri dni skübé, šterim pérjom okouli hrama nastelemo, kaj či bi šteri spadno, tak na mejhko spádne. Mesá mámo čüda: ednoga biká smo krmili na ednom eržénom betvi privézanoga, onoga smo bujli. Strejlili smo ednoga bravá, pa smo ga prejk po Radmožánskom pouli pelali, brázda se ešče izda zná, ino smo ga gori raspravili, sala je meo teliko, kak smo nej vedli kam ž njim ...«

-dm-

5. Davidov žoltar v Bakošovi knjigaj »Nouvi Gráduvál«

držanji cerkveni pa posvejtni pesmi ino šeg.

Mihal Bakoš se je naraudo kauli leta 1742 v Šalovci na Goričkom, štandero je v Šoproni pa Požonji. Leta 1780 je v Šurd prišo na mesto *Števana Küzmiča*, za štiri lejta pa je odišo za pastora v goričanske Križevce. Po kračišom cajti se je povrno v Šurd, gde je austo do svoje smrti leta 1803.

Bakoš je za druknivanje pripravo samo edno knjigo, šteroj je dau ime »Nouvi Gráduvál, vu šterom se vö zebraáne, pobougšane i zdaj vete nouvi réd postávlene dühovne pesmi nahájajo ...« Kniga je vöprišla leta 1789 v Šoproni, donk pa se je Bakoš podpiso kak »Križeske fare Dühovni pastér«. »Nouvi Gráduvál« je biu - kak prva prekmurska lüteranska pesmarica - duga desetlejtja spoj važen, vej so pa med bogoslüžji spejvali ž njega, depa doma so ga ranč tak nücali.

Že ime knjige guči o »zebrani, pobaugšani« pesmaj, eške več pa zvejmo s predgovora Mihala Bakoša, v šterom piše, ka je trbólo vöpopraviti: »Meli so ... naši stariške

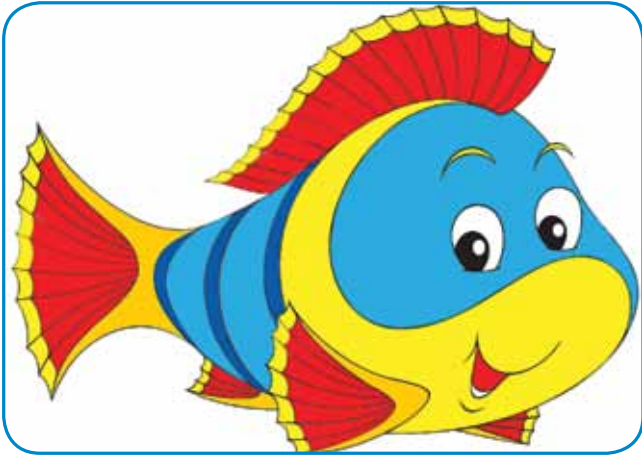
pesmarice »v tom jeziki«, v rejči vogrski Slovencov.

Dale Bakoš dojspíše, kakše hibe so mele te stare pesmi: nej so mele rim ino ritmuša, dostakrat so nej bile razmene. Düšni paster je dobro vödo, ka je pred njim Števan Küzmič že leta 1771 začno popravlati slovenske pesmi ino je je eške pred svojov smrtjov pripravo za druknivanje. Napis na njegovom grobi pravi, ka je popravlo »stari gradual«, zatok je Bakoš svojjo pesmarico imenüvo »Nouvi Gráduvál«. Gnesnedén že vejmo, ka sta mela badva dühovnika v rokaj več stari rokopisni pesmaric, venak »martjansko« tó. Ranč zavolo toga je največšo znamenje »Nouvoga Gráduvála« tau, ka sta Küzmič ino Bakoš rejšila več stau lejt stare pesmi. Če bi tau nej vćinila, bi rokopisi na nikoj prišli ino bi gnes nej poznali dosta vrejodne kinče katoličanjskoga pa lüteranskoga bogoslüžja. Tau pa tó ne smejmo pozabiti, ka je Bakoš stare kajkavske-rovačke reči cerkveni pesmi skoro cejlak na žive, domanje slovenske prejkspiso.

Pesmarica »Nouvi Gráduvál« má več talov po cerkvenom

RIBE, POLICAJGE PA LAŽANJE

Bilou je tou v tisti moji lejtaj, gda sam že dugo nazaj nej v lače cūko, vozgrivi pa sam zmejs eške ojdo kaulakvrat. Pa je bilou tou v tisti lejtaj, gda je moja baba eške živela v enoj vesi skrak Maribora, v rami više nje pa z držino njeni sin, moj vūjec Zdenko. Trno rad me je s seuv na ribičijo gemau. Vse od te meštrije me je navčo. Pravijo, ka ribičke trno radi

lažejo, depa rejsan sva vsigdar ribe domou prinesla. Samo ta baja je vsigdar bila, ka je moja baba nebeski stra mejla, aj se ne vtopim, aj me kača ne vgrizne, aj ne čūjem kakši lagvi guč, aj si kaj ne naredim. Ja, veliko skrb za mene je mejla, kak tou babe za svoje vnūke šegou majo meti.

Tak sva eden den eške v trdoj kmici z Zdenkonom na ribičijo šla. Avto je že z mesta šou, moja liblena baba pa mi je na pragi eške vsigdar doj davala:

»Skrb mej, ka v vodou ne spadneš! Trno veliko skrb moraš meti, tam kače gestejo!«

Depa ge sam že samo na ribe brodo pa na nika drugoga nej. Daleč sva se pelala. Že je skur den biu, gda sva prišla ta, kama sva se namejnila. Tam so že njegvi poznanci bili, ogen so küri-li, klobasi pa špek so pekli, kcuj pa ribe lovili. Prva sva v žmano gesti vgriznola, je Zdenko pivo spiu, ge pa eno kokto. S punimi trbūjami se

je redna ribičija začnola. Ne lažam, depa prvo ribo sam ge na süjo vōpotejno. Potejn sam do poudneva samo eške črve včiu plavati. Vsi kaulak mene so ribe eno za drugo vlačili, ge pa nika nej. Depa moj stric Zdenko se je zat' nej dau doj poglednoti. Dočas, ka smo znouva geli, je telko rib zgrabu, ka bi že davnik leko domou šla.

»Gda ribe grizejo, ribičke do-

mou nejdejo,« je pravo pa že znouva ribo vōpotejno.

Meni je potejn znouva šlau. Skur tak sam ribe vōvlačo iz vode kak tisti vōzraščeni moški. Več sam nika nej na tou brodo, kak bi trbelo domou titi pa kakšo skrb de moja baba zamé mejla. Depa té čas je tō prišo. Sunce je že skur doj odišlo, gda smo se v krčmej stavili. Ja, takšo nebesko dobro ribičijo trbej doj splaviti. Tak so možakarge pili, gvūšno, ka nej kokto, ka sam ge piu. Mobilni telefonov je eške nej bilou, tak je Zdenko vsikše pou vōre s krčme njegovu mamu, moju babo zvāt ūšo. Tak nede na koj lagvoga brodila. Pa se je tadale pilou. Krčmar pa krčmarica sta nam naše ribe pekla, eške za druge tō, vōre pa so po svoje šle, dokejč se je krčma nej zaprla. Po istini vam povejm, mojga Zdenkona je pijača že malo v rokaj mejla. Kuman je klūče od avtona najšo, zmejs so njemi gnouk doj spadnoli, depa dun sva z mesta šla.

Auto se je eške spoj nej gor segro, že je skrak poštuje policaj majūto. Je s tistim rdečim onejom majūto, kak bi vōter škeu delati. Zdenko avto doj vgasne, me pogledne, kak bi za žitek šlau.

»Zdaj pa tak! Kakoli de se godilo, vcejlak tiūma ostani. Če škeš, leko oči zaprejte maš. Zgučano?«

Samo sam njemi klumo pa že vcejlak tiūma biu. Skrak avtona policaj pride.

»Papejre bi proso,« zapovej, nika je nej proso.

Zdenko njemi vse ta da, policaj nut v papejre gleda, Zdenkona gleda. Name je, vejn, ranč nej vido. Tak sam se nut potūlo kak kakša postrašena müš.

»Sprobali mo, če je kaj alkohola bilou,« je do policajskoga avtona odišo.

»Zgučaniva sva, tiūma ostani,« Zdenko eške gnouk povej.

Ge sam samo klumo, policaj pa je že znouva skrak avtona biu.

»Fudati de trbelo,« njemi policaj nut na okno mejer drži, aj pokaže, kelko je spiu.

Moj Zdenko samo dveri gor opre, policaja globko nut v oči pogledne pa njemi povej:

»Dajte mi pistolo! Ge sam pijan gé. Tou tej vaš onej brž vōpokaže. Zat' pa, ka sam pijan gé, mi vi papejre vkraj vzemete. Potejn gvūšno pou leta nemo sme nut v auto sest. Ge se doj strlim.«

Gda je tou nut v moje vūje prišlo, sam se od straja skur pocūko.

»Gospoud, norije ne gučte! Zdaj te fudali pa mo potejn vidli,« je policaj samo škeu obredjiti, ka ma za narejditi.

»Prosim vas, pistolo mi dajte,« je Zdenko že na kolenaj biu. »Vi moje žene ne poznate. Če ge nemo več smeo avtona pelati, ona se brž razpita, ge go pa tak rad mam. Dajte mi pistolo, ge se doj strlim!«

Policaj ga je gledu, ga je

gledu pa nej vedu, ka aj si brodi. S policajskoga avtona je že njegvi pajdaš tō prišo ta. Spitavo je, ka se godi. Of njemi je tumačo, Zdenko po kolenaj, kak bi na roumanji biu, za njima ojdo pa tistoga prvoga tadale proso, aj njemi pistolo da. Zmejs je bar šestkrat povedu, kak se žena razpita, un pa go tak rad ma, ka brezi nje živeti ne more. Gda je že policaja za remen vlačti začno pa njemi pistolo škeu doj potegnoti, sta ga gor zdignola. Pomalek, trno pomalek sta ga

kak kakšoga betežnika do avtona pripelala. Nut je vseu pa me samo pogledno, če je vse vrejdi. Policaja sta nazaj prišla. Tisti drugi nut v auto glavou deje, tomači njemi:

»Müva va naprej pelala, vi pa pomalek za nama,« je povedu pa tak je tō bilou.

Vejn je Zdenko nigdar nej bole pomalej avtona pelo, kak je tou tisto nauč bilou. Več kak eno vōro je tou trpelo, dokejč smo se spod našoga brga nej stavili. Policaj skrak avtona stane, Zdenko okno gor opre, un glavou nut potisne.

»Za gnes aj vam bou. Drgouč de dupliški štraf, če vas takšoga zaodim,« njemi papejre nazaj dau. »Depa vašo ženo bi dun rad spozno. Boug moj, kakšoga vrage ste si koulak šinjeka zvezali,« je eške pravo policaj, müva pa sva že zmeta bila.

Za dveje minuti sva na domanjom dvori bila. Zdenko je

klūč obrno, avto je več nej brno. V tejm se je smidjati začno, ge pa vrejd z njim. Od sreče je eške z obema rokama po volani mlato, ge sam nej mogo, ka tam volana nej bilou.

»Ja, ja, ja, ja, istina, ka sam vōspadno kak kakšo postrašeno mlajše, depa štrafa dun nikšnoga nega,« se je tadale smidjau, name pa je moja baba že na dveri vōvlejkla, me gledala, če sam živi gé pa če mi nika ne fali.

Tista nauč je trno duga bila. Zdenko je sosede gor zgono,

k njemi so pit prišli, svetili so.

»Rejsan, ka sam kak polonje moški vōgledu. Depa lidge moji, nikšnoga štrafa je nej bilou. Nika sam nej lažo, samo skrb za svoj žitek sam emo,« je visko posanco zdigno, sunce je že skur gor prišlo, ka so na zdravdje piti enjali.

Aja, ka pa domanje ženske? Kak dugo so možakarge pili, tak dugo so vnouge ribe pucale. Moško delo je, ka ribe zgrabimo, žensko pa, aj tou drugo obredijo. Zvün toga moram eške tou vōvoditi. Od Zdenkona žena bi srečna bila, če pou leta avtona ne bi sme voziti. Tak bi več doma biu, nej pa nemili boži den skrak vode.

Vōrvlite mi, ranč tak je bilou pa nikak ovak nej. Mi ribičke ne lažamo, gda od rib nega guča.

Miki Roš

PETEK, 04.01.2019, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, 10.05 Dober dan, 11.15 Zapeljevanje pogleda: Vadim Fiškin in Sašo Sedlaček, dokumentarna serija, 11.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Svet v letu 2018, 14.30 Globus, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.25 Kozmo: Risi, belgijska otroška nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Osvežilna fronta: Zaljubljenost, 17.55 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.05 Rija in Krokodil: Hiška, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Med valovi, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Fantom svobode, francosko-italijanski film, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info kanal

PETEK, 04.01.2019, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 M. Dekleva - J. Pucihar: Zmaj v Postojnski jami, muzikal za otroški zbor in pevca - raperja, 9.30 Aleksandrinke, dokumentarni film, 11.05 Dobro jutro, 12.45 Dober dan, 13.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skalalna turneja, 15.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.20 Oto Pestner - 60 let: Vse najboljše! 18.10 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 19.10 Otroški program: Op! 19.10 Male sive celice, 19.55 Bukvožer: Pleši z življenjem, otroška oddaja o knjigah, 20.00 Krematorij, indijsko-francoski film, 21.50 Televizijski klub: Grom, 22.45 Vikend paket, 0.00 Janez Bončina Benč - September in prijatelji, koncert, 1.45 Videotrak, 2.45 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skalalna turneja, 4.20 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SOBOTA, 05.01.2019, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.45 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Magnifico, 11.40 Razkošje lepega; 100 let Narodne galerije, dokumentarni film, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.10 Vatikanski zakladi, francoska dokumentarna oddaja, 15.55 Mame (II.), slovenska nanizanka, 16.30 Circom Regional: Zvok življenja, koprodukcijska magazinska oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip: Ljubiti in živeti po ločitvi, 17.35 Alpe-Donava-Jadrani: Baranja, 18.00 Kuharija na kubik: Postrv s polento, kuharska oddaja, 18.35 Ozare, 18.40 Reaktivki: Saharska puščava, Afrika, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Simfonična ekstaza II, koncert, 21.55 Prevara (IV.), ameriška nadaljevanka, 23.00 Poročila, Šport, Vreme, 23.30 Lisičja vila Liza, madžarski film, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.35 Info kanal

SOBOTA, 05.01.2019, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 10.00 Skodelica kave, dokumentarni film, 11.25 Med valovi, 11.55 Čarokuhinja pri atju: Avstrija, 12.10 10 domačih, 12.50 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 1. vožnja, 14.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, 10 km (Ž) skupinski start, 15.05 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, 15 km (M) - skupinski start, 15.50 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 2. vožnja, 16.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skalalna turneja, kvalifikacije, 18.15 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 19.10 Otroški program: Op! 20.00 Poletje v prtiličju, francosko-nemški film, 21.40 Zvezdana: Hvaležna, 22.25 Društvo mrtvih pesnikov »Astronavt«, koncert, 0.05 Elton John - Še stojim, pozdrav grammyjem, 1.30 Videotrak, 2.30 Neizpričane zgodbe, dokumentarna športna nanizanka, 3.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skalalna turneja, kvalifikacije, 4.00 Zabavni kanal, 5.55 Videotrak

NEDELJA, 06.01.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.10 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 9.20 Kozmo, belgijska otroška nanizanka, 10.00 Nedeljska maša, 11.00 Letni časi - Zima, 11.05 Zvočnost slovenske duše: Pozimi, Ansambel Trutamora Slovenica, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnoza-

bavna oddaja, 15.10 Moje poletje v Provansi, francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Slastna kuhinja: Prepelica v medeni marinadi, 17.30 Slastna kuhinja: Jeseter, 17.45 Čez planke: Gruzija, 18.40 Zmajci zmaj: Klub Lešnik, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 20.30 Ku'damm 56, nemška nadaljevanka, 21.25 Intervju: Franci Just, 22.15 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Žvižgači digitalne dobe, nemški dokumentarni film, 0.15 Komorni zbor AVE: G. Mahler: Ich bin der Welt abhanden gekommen, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, 1.05 Politično s Tanjo Gobec, 1.15 Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.40 Info kanal

NEDELJA, 06.01.2019, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip: Ljubiti in živeti po ločitvi, 7.15 Glasbena matineja, 8.55 Slastna kuhinja: Pečena jegulja, 9.40 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 10.50 Športnih 365, pregled športnega leta 2018, 12.05 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 1. vožnja, 13.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, zasledovalna tekma (Ž), 14.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna tekaška turneja, zasledovalna tekma (M), 15.30 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 2. vožnja, 16.45 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skalalna turneja, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Zgodba o Bogu II.: Božji izbravec, ameriška dokumentarna serija, 20.55 David Bowie - zadnjih pet let, britanski dokumentarni film, 22.25 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 22.55 Simfonična ekstaza II, koncert, 0.40 Videotrak, 1.45 Neizpričane zgodbe, dokumentarna športna nanizanka, 2.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: novoletna skalalna turneja, 3.20 Zabavni kanal, 4.55 Videotrak

PONEDELJEK, 07.01.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Zapeljevanje pogleda: Damijan Kracina in Marko A. Kovačič, dokumentarna serija, 11.40 Obzorja duha: Duhovnost kraljev cest, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Najbolj nenavadne hiše na svetu, angleška dokumentarna oddaja, 14.40 S-prehodi: Prostovoljstvo in dobrodelnost, 15.05 Dober dan, Koroška, 16.10 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 V svojem ritmu: Garlik: In The Attic, 17.55 Govoreči Tom in prijatelji: Lov na duhove, risanka, 18.05 Bacek Jon: Bik, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Umetnost igre: P. Delbono, T. Janežič, I. Svetina, 23.25 Glasbeni večer, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info kanal

PONEDELJEK, 07.01.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Kunec z zelenjavo, 11.50 Dobro jutro, 14.20 Dober dan, 15.45 Med valovi, 16.25 Pappenstorf, štorija o slovenskem amaterskem gledališču SAG Trst, dokumentarni film, 17.15 Ljudje in zemlja, 18.05 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 19.00 Studio kriškaš: Glasna šola, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Svetovni popotnik: New Delhi in Radžastan, 20.55 Smodnik, britanska nadaljevanka, 22.05 Theeb, jordansko-angleški film, 23.45 Videotrak, 0.20 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

TOREK, 08.01.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, Primorska, 11.15 Zapeljevanje pogleda: Uršula Berlot, Metka Golec in Miha Horvat, dokumentarna serija, 11.40 Umetnost igre: P. Delbono, T. Janežič, I. Svetina, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio city, 14.45 Duhovni utrip: Ljubiti in živeti po ločitvi, 15.35 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Žvenkci: Sovice, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Skupna odločitev, danska nadaljevanka, 20.50 Tomos, narejeno v Jugoslaviji, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Spomini: prof.dr. Miloš Kobal-Borut, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Info kanal

TOREK, 08.01.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Krompirjeva enolončnica z omako putanesca, 11.10 Dobro jutro, 13.40 Dober dan, Primorska, 14.30 Simfonična ekstaza II, koncert, 16.55 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 17.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 1. vožnja, 19.00 Deskanje na snegu: paralelni slalom, 20.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 2. vožnja, 21.35 Lov (III.), britanska nadaljevanka, 22.40 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 23.30 Kaj govoriš? = So vakeres?, 23.50 Videotrak, 0.20 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SREDA, 09.01.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Zapeljevanje pogleda: Lujo Vodopivec in Metod Frlic, dokumentarna serija, 11.45 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: Franci Just, 14.35 Osmi dan, 15.05 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.10 Male sive celice: OŠ Medvode in OŠ Maksa Pleteršnika Pišce, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Družbeni fenomeni: Maraton, izobraževalno-dokumentarna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, 18.05 Trobka in Skok: Čudežni napoj, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Devet krogov, dokumentarni film, 21.25 Devet krogov nekega raja, 6. epizoda igrane nanizanke, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Sveto in svet, 23.50 Družbeni fenomeni: Maraton, izobraževalno-dokumentarna serija, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Info kanal

SREDA, 09.01.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.15 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 10.45 Slastna kuhinja: Musaka, 11.00 Dobro jutro, 12.55 Deskanje na snegu: paralelni slalom - ekipno, 14.20 Skrivnostni Kjoto, japonska dokumentarna oddaja, 15.10 Dober dan, 16.00 Slastna kuhinja: Prepelica v medeni marinadi, 16.45 Slastna kuhinja: Jeseter, 17.00 Čez planke: Gruzija, 17.55 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 18.45 Ribič Pepe: O zobeh, mozaična oddaja za otroke, 19.10 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Čarobni trenutki glasbe - Maria Callas, Tosca, 1964, nemški glasbeni dokumentarni film, 20.55 Moje mnenje, 21.50 Češko stoletje: 1918 - Veliko rušenje, češka nadaljevanka, 23.05 Videotrak, 23.40 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

ČETRTEK, 10.01.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, Štajerska, oddaja TV Maribor, 11.15 Zapeljevanje pogleda: Oto Rimele in Dušan Kirbiš, dokumentarna serija, 11.40 Družbeni fenomeni: Maraton, izobraževalno-dokumentarna serija, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.40 Slovenci v Italiji, 15.10 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, oddaja TV Lendava, 16.10 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Makroregije - Jadransko-jonska: Potovanje kave, 18.00 Balončkovo: Vroč dan, risanka, 18.10 Mišo in Robi: Lubenica, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.20 Smodnik, britanska nadaljevanka, 0.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info kanal

ČETRTEK, 10.01.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.45 Slastna kuhinja: Solata iz tunine, 11.00 Dobro jutro, 13.20 Dober dan, Štajerska, oddaja TV Maribor, 14.25 Biatlon - svetovni pokal: sprint (Ž), 15.40 Televizijski klub: Grom, 16.50 Peš ob Nilu, potopisna serija, 18.00 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 18.55 Fircbologi: O šoli lepega sedenja, skokih na smučeh in abrahamovih sinovih, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Indija z Joanno Lumley, britanska dokumentarna serija, 20.50 Zelena energija gozda, dokumentarna oddaja, 21.40 Ingmar Bergman - v očeh koreografa, švedski plesni film, 22.35 Slovenska jazz scena, 23.25 Videotrak, 0.00 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

**KUD BUDINCI, OBČINA ŠALOVCI IN PORABSKO
KTD ANDOVCI VABIJO NA
POHOD TREJ KRALOF NA POUTI PO DOLAJ, PA BREGAJ
V NEDELJO, 6. JANUARJA 2019**

**START OB 10:00 – VAŠKO GASILSKI DOM BUDINCI
ŽIVE JASLICE PRED PRIČETKOM POHODA**

Sprehodili se bomo gor in dol ob mejnih kamnih, kjer je še pred 30 leti stala žična ograja ali ti. železna zavesa na meji z Madžarsko. Tedaj za gibanje ljudi prepovedano območje, je danes kot nalašč za sprehod v naravi, ki je zacelila rane človeške neustrpnosti. Ustavili se bomo ob kamnu, ki označuje najsevernejšo točko Slovenije (46° 52' 37,52" SGŠ, 16° 14' 18,14" VGD). Na prostoru nekdanje stražnice v Budincih bomo obnovili svoje moči. Zatem se bomo odmaknili od meje proti severu in Andovcem, kjer nas bodo ob Malem Triglavu in hiši rokodelstva pričakali Andovčani z okrepčilom. Pohod bomo po 12,4 km zaključili s toplim obrokom ob vaško gasilskem domu in se veselili ponovoletnega druženja.

**Prijavnina: 7 € za odrasle in 4 € za dijake. Za mlajše otroke ni prijavnine.
Vsak pohodnik prejme pijačo in toplo malico.**

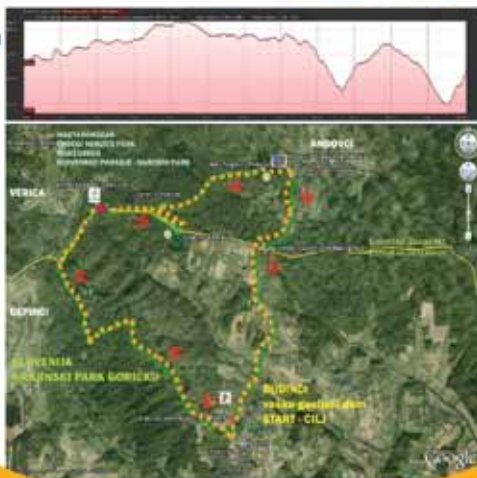
Dolžina poti: približno 12 km

Težavnost: gozdna pot po gričevju

Oprema: pohodniška obutev in pohodniške palice, nahrbtnik, voda, sadje.

Zaradi gibanja v obmejnem pasu imejte s sabo osebni dokument.

**Prijave: Vendel Žido ml.
na M: 040 583 456
ali po e-pošti:
zido.vendel@gmail.com
in pred začetkom pohoda**

TAMBURAŠKI ZBOR

**PRAZNIČNI
KONCERT**

sobota,
5. januar 2019
ob **15:00**

Kulturni dom Števanovci

PRISRČNO VABLJENI!

**Spominska plošča
pokojnemu župniku
Lajos Markovicsu**

maše blagoslovili spominsko ploščo, ki so jo postavili župniku Lajos Markovicsu, ki je 46 let služil v števanovski župniji (Števanovci, Sakalovci, Andovci, Verica, Slovenska ves). Mašo je daroval sombotelski škof dr. János Székely. O pomembnosti nekdanjega župnika je govoril generalni vikar soboške škofije Lojze Kozar.

30. decembra so v števanovski cerkvi v okviru škofovske

(Več o tem v naši naslednji številki.)

ZVEZA.HU

ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNEK SZÖVETSÉGE

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovencev v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB